

Кабирӣ байни ташайюъ ва аҳли суннат фарқе намебинад

Андешаҳои Кабирӣ дар робита ба равияи шиа ғалат ва тафаккурсоз аст. Он андешаҳо касро намегузорад, ки хомӯш истад. Бояд қайд намуд, ки дар баланд рафтани нақши «омили исломӣ» ва хусусияти глобалӣ касб кардани раванди сиёсисозии ислом дар охири садаи 20 ва ибтидои садаи 21 таъсири «Инқилоби исломӣ»-и Эрон хеле калон аст. Инқилоби мазкур дар ҚИЭ-и муосир ҳукуматеро ба сари қудрат овард, ки асоси идеологии онро таълимоти фирқаи шиа доир ба имомат ва хилофат ташкил медиҳад. Азбаски дини ислом аз ибтидо чун раванди динӣ – сиёсӣ дар байни аъроб зухур карда буд, минбаъд низ дар тамоми давраҳои таърихӣ мавҷудияташ натавонист аз ихтилофу низоъҳои дохилимазҳабӣ, ки аслан хусусияти сиёсӣ доштанд, дар канор монад. Ин низоъҳои дохилӣ махсусан дар байни ду равияи асосии он – суннӣ ва шиа ҳамеша дар шаклҳои гуногун зухур ёфтааст ва имрӯз низ яке аз мушкилоти ҷомеаи мусулмонон ба ҳисоб меравад. Масъалаи асосие, ки дар асоси ихтилоф ва низоъи ин ду равияи исломӣ қарор гирифтааст, масъалаи имомат ва хилофат мебошад, ки баъди реҳлати пайғамбари ислом ба вучуд омад. Асли масъала он буд, ки баъди пайғамбар кӣ бояд ҷойнишини ӯ ва роҳбари сиёсию динии уммати исломӣ бошад. Сабаб дар он буд, ки доир ба ин масъала дар Қуръону Суннат ягон таъиноти мушаххас вучуд надорад ва пайғамбар низ пеш аз маргаш касеро ба таври ошкорову равшан ба ҷои худ ҷойнишин таъин накардааст.

Ихтилофҳои сиёсӣ дар атрофи масъалаи ҷойнишини пайғамбар (халиф) дар замони хилофати халифа Усмон ба зиддияти шадиди сиёсӣ табдил ёфта, дар замони хилофати Уммавиён ба ҳадди ниҳонии худ расид ва ин зиддиятҳои сиёсӣ ба ихтилофу зиддиятҳои динӣ – ақидавӣ табдил ёфтанд. Ниҳоят, мусулмонон ба се равия ё фирқа: ҳаворич, суннӣ ва шиа тақсим шуданд, ки ҳар кадоме назари динӣ – ақидавӣ худро доир ба имомат ва хилофат доштанд. Имрӯз Кабирӣ аз равияи шиа ҳарф мезанад, маълум мегардад, ки хоҷагони худро «парастииш» дораду аз паси ниқоби ислом истода баромад менамояд. Тавре ишора намудем, таълимоти равияи шиа дар ҚИЭ асоси идеология гаштааст. Аз таърих хуб медонем, ки ТЭТ наҳзат, ки ташкилашро Эрон роҳандозӣ намуда буд, ба ҳамаи амалҳои ғайринсонии худ нисбат ба мардуми тоҷик чашм пӯшида боз бо фитнаҳои худ кӯшиш мекунад, ки ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро барои манъ кардани фаъолияти Ҳизби наҳзати исломии террористӣ, ки ҳукумати ҚИЭ падархонаш мебошад, гунаҳгор карда, амру суботро дар Тоҷикистон вайрон созад.

Барои равшан намудани ин масъала рӯ меорем ба чанде аз сарчашмаҳои динӣ-таърихӣ.

Чи гунае ки ба мову шумо маълум аст баромади Кабирӣ бо Ровӣ оди масалаи Шиа ва сунъи Воҳид Абдуллозода саволҳо ироа карда мешуд ва охирон ба саволҳои ҷавоб дода, фикру ақидаҳои хуदाширо баён меодид ва қайд намуд, ки байни аҳли ташайюъ ва аҳли суннат ягон фарқияте намебинад ва ба гузаштаи замон, назари баъзе аз афроди дар “Ҳизби наҳзати ислом” буда, нисбати Эрон аллалхусус шиаҳо дигаргун шудааст. Бо чунин назари худ М.Кабирӣ иқрор мешавад, ки ӯ мазҳаби шиъаро қабул карда, бо хоҳири маблағи пулӣ мазҳаби аҷдоии худро фурӯхтааст. Ва албатта дигар аъзоёни ТЭТ “Ҳизби наҳзати ислом”-ро низ ҳамчун роҳбар ба шиапарастӣ даъват карда, баъзе онҳоро низ шиапараст намудааст. Нафароне, ки шиапарасиро қабул накардаанд, аз сафи ҳизб ронда шуда, ё худ онро тарк кардаанд. Ин бори дигар нишон медиҳад, ки М.Кабирӣ аз ҷониби Эрон дастгирӣ ва балағгузори гардида, мақсади ниҳоии онҳо ин шиапараст намудани миллати тоҷик аст. Маҳз бо ҳамин сабабҳо назари қисме аз аъзоёни ТЭТ “Ҳизби наҳзати ислом” нисбат ба Эрон дигаргун шуда, аз ҳизб даст кашидаанд. Фарқияти ақидаи аҳли суннат ва ҷамоат ба хусуси мазҳаби ҳанафӣ аз ақидаи шиа.

Кай фирқаи шиа пайдо шуд?

Фирқаи шиа замоне ба вучуд омад, ки Абдуллоҳ ибни Сабои яҳудӣ зоҳиран даъвои ислом намуд даъвои муҳаббати аҳли байт (яъне хешовандони Муҳаммад (а)) ва дар ҳақиқи Алӣ (р) зиёдравӣ намуд ва даъво намуд барои вай васияти бар хилофатро сипас мартабаи вайро ба мартабаи улӯҳият бардошт. Барои чӣ шиаро рофизи меноманд?

Барои он Рофизи номидашудаанд, ки онҳо назди Зайд ибни Алӣ ибни Ҳусайн (р) омада гӯфтанд: Аз Абӯбакру Умар безорикун то, ки то бо тӯ бошем! Пас гӯфт: Ҳардуюшон саҳобагонии бобои ман ҳастанд, балки ман онҳоро дӯст медорам. Гуфтанд: Ин ҳангом тӯро тарк мекунем, пас рофизи номида шуданд. Шиаҳо ба чанд гурӯҳ тақсим мешаванд?

Шаҳристонии мегӯяд: шиаҳо ба панҷ қисм тақсим мешаванд: 1 Кайсония, 2 Зайдия, 3 Имомия, 4 Ғолия, 5 Исмоилия ва инчунин гурӯҳҳои зиёди дигари шиа низ мавҷуд аст. Фарқи ақидаи шиаҳо ва ақидаи Имоми Аъзам дар сифоти Аллоҳ. Шиаҳо ба ин ақида ҳастанд, ки Худованд сифат надорад, қуръон махлуқ аст ва чунин

дидори Худовандро дар рӯзи қиёмат инкор мекунанд. Аҳли суннат ва ҷамоат ба ин ақида ҳаст, ки Худованд ба сифатҳои зотӣ ва феълиаш, ҳамеша буд ва мебошад. Сифатҳои зотии Худованд ба монанди ҳаёт, қудрат, илм, калом, шунавоӣ, биноӣ, ирода (хоҳиш) ва офариниш (таквин) мебошад. Аммо сифатҳои феълии Худованд халқ кардан, ризқ додан, иншоъ, ибдоъ, сунъ ва дигар сифатҳо феъли мебошад.

Қуръон каломи Худованд буда махлуқ нест. Худовандро дар рӯзи қиёмат дида мешавад, бе ихота ва бе кайфият. Худованд дар сураи қиёмат ояти 22-23 мефармояд: “Як порра чехраҳо он рӯз тоза бошанд, Ба сӯи Парвардигори худ назаркунада бошанд”. Дар Саҳеҳи Бухорӣ ва Муслим аз ҳадиси Чарир ибни Абдӯллоҳи Баҷалӣ (р) омадааст, ки гуфт: “Бо ҳамроҳии Пайёмбар (с) нишаста будем, пас ба сӯи моҳ дар шаби чаҳордахум карда, гуфт: Албатта шумо Парвардигоратонро ошкоро мебинед, ҳамчуноне, ки ин моҳро мебинед, дар дидани он бо ҳам намеравандед”. Ақидаи шиаҳо ва аҳли суннат дар шаъни ёрони Паёмбар (с). Шиаҳо ақида доранд, ки тамоми саҳобагон ба ғайр аз се нафар Миқдод ибни асвад, Абузари Ғифорӣ ва Салмони Форсӣ баъд аз вафоти Паёмбар (с) муртад шуданд. Инчунин ҳазрати Оиша (р) тӯҳмати ба зино мекунанд. Дар рӯзи ошуре саге оварда онро Умар меноманд, сипас онро бо асо зада то мурданаш сангсор мекунанд. Баъдан бузғолаеро оварда онро Оиша меноманд, сипас муйҳояшро мекананд ва бо наълҳо то мурданаш мезананд.

Ба ақидаи Имоми аъзам афзалтарини башар баъд Паёмбарон Абӯбакри Сидиқ (р), баъд аз он Умари Форук (р), баъд аз он Усмони Зиннурин (р) ва баъд аз он Алӣ мебошад. Тамоми саҳобогони Паёмбар (с)-ро ба неки ёд мекунем ва ба покии ҳазрати Оиша бовари дорем, ки Худованд дар Сураи Нур ба покии Ҳазраи Оиша оятҳои фаровоне нозил кардааст. Айидаҳои шиаҳо дар никоҳи мутъа ва фазилати он. Никоҳи мутъа дар назди шиаҳо раво буда фазилати бисёр дорад. Дар китоби (Минҳочус-с-содиқин)-и Фатхуллои Кошонӣ аз Содиқ ривоят омадааст, ки гуфт: Мутъа ҷузъе аз дини мо ва аҷдоди мост. Ҳар кас ба ин амал кунанд бадини мо амал кардааст ва ҳар кас онро напазирад дини моро напазируфта ва пайрави дини дигар шудааст. Ва фарзанде, ки аз никоҳи мутъа ба дунё ояд аз фарзанде, ки никоҳи доими меояд бҳтару бофазлтар аст. Ва мункири мутъа муртад ва кофир аст. Никоҳи мутъа он аст, ки фалон занро барои чанд моҳе ё чанд рӯзе ё чанд соате ба никоҳи марде медароранд.

Тибқи мазҳаби ҳанафӣ ин гуна никоҳ нодуруст буда, аз зино ҳеҷ фарқияте надорад. Ҷои тазакур аст, ки Қонуни оилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон низ ҳеҷ гоҳ тарафдори он нест, ки оилае ки обод шудааст, пас аз мӯҳлати муайяне вайрон гардад, зеро хонавайронии ҷавонон ба манфиати ҷомае, миллат ва кишвар нахоҳад буд. Ҳазрати Умар (р) гуфтаанд, ки ҳар кӣ никоҳи муваққат (яъне мутъа) кунад онро сангсор мекунам. Аз таҳлилҳои боло бар меояд, ки никоҳи муваққатӣ бар хилофи руқунҳои исломӣ ва таълимоти мазҳаби ҳанафӣ буда, аз доираи ахлоқ ва маърифати инсонӣ дур аст. Имрӯз ҳам аз рӯйи таълимоти динӣ ва қабули қонунҳои амалкунанда масъалаи мазкур маҳкум гаштааст. Қонуни оила ва кодексҳои амалкунанда ҷонибдори оилаи солим ва бунёди муҳити хуби хонаводагӣ аст. Бояд қайд намуд, ки донишмандони таърихи ислом ва руқунҳои он, ҳизбу ҳаракатҳои динӣ ва масъалаҳои вобаста ба онҳо барои инсонии солимфикру ҳештаншинос муҳим аст. Зеро надонишмандони ин масъалаҳо аз надоштани дониш гувоҳӣ медиҳад. Ба қавли донишманди рус М. С. Андреев: «Мову шумо вазифадор ҳастем, ки таърих, маданият ва расму одатҳои халқро омӯзем. Агар одам халқи худро наз нашиносад, ба вай нағз хизмат карда наметавонад».